

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.513/2022/9.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, előadó bíró
Molnár Ferencné dr., bíró
Dr. Varga Eszter, bíró
Dr. Hornyák Szabolcs János bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2023. január 12.

Az ügy tárgya: testi sértés vétsége

Terhelt(ek): terhelt

Első fok: Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság, 2.B.XX.781/2020/18., ítélet, tárgyalás, 2021. április 30.

Másodfok: Fővárosi Törvényszék, 22.Bf.8140/2021/9., ítélet, nyilvános ülés, 2021. november 11.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a testi sértés vétsége miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság 2.B.XX.781/2020/18. számú, illetve a Fővárosi Törvényszék 22.Bf.8140/2021/9. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság a 2021. április 30. napján kihirdetett 2.B.XX.781/2020/18. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki könnyű testi sértés vétségében [Btk. 164. § (1) bekezdés, (2) bekezdés]. Ezért a terheltet 1 évre próbára bocsátotta.

[2] Védelmi fellebbezések alapján eljárva a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2021. november 11. napján meghozott 22.Bf.8140/2021/9. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a terhelt cselekményét testi sértés vétségeként nevezte meg, a terheltet megrovásban részesítette, és kötelezte a bünyügyi költség magánvádlónak történő megfizetésére. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[3] Az irányadó tényállás lényege szerint a terhelt és a sértett 2020. március 13. napján a sértett lakása előtt az utcán kapcsolattartásra adták át gyermekeiket. Az átadás során a sértett le akarta fényképezni, hogy egyik gyermeke a kezében tart egy kést. A terhelt ezt nehezményezte, ezért el akarta venni a sértettől a kezében tartott telefonját. Emiatt dulakodás alakult ki a terhelt és a sértett között, amelynek során a terhelt magatartása következtében a sértett mindkét kézfejen felületes hámsérülések, a felkarján nyomódásos, és a nyakán horzsolásos véráláfutások keletkeztek. A sértett cselekménnyel összefüggésben keletkezett sérülései nyolc napon belül gyógyultak.

A terhelt a dulakodás során megragadta a sértettet a felkarján. A sértett sérülései a kézfejen, a felkarján, illetve a nyakán a terhelt bántalmazása következtében keletkeztek {Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság 2.B.XX.781/2020/18. számú ítélet [18] és [19] bekezdés}.

II.

[4] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára alapítottan az ítélet hatályon kívül helyezése, és elsődlegesen bűncselekmény hiánya miatt történő felmentése, másodlagosan a bíróság új eljárására utasítása érdekében.

[5] Indokai szerint a cselekménye nem bűncselekmény. A testi sértés elkövetési magatartása a bántalmazás, annak testi sértés okozására kell irányulnia. Ha a nyolc napon belül gyógyuló testi sértés nem kifejezetten testi sértés előidézésére irányuló szándékos

cselekmény következménye, akkor az baleset. Kifejtette, hogy a megállapított ítéleti tényállás megalapozatlan, de cselekménye a tényállás valósága esetén sem minősülhet bűncselekménynek. A sértett sérülései „a dulakodás velejárójaként” keletkeztek, azokat gondatlanság okozta. Sérelmezte az eljáró bíróság mérlegelési tevékenységét és azt, hogy egyes bizonyítékok ellentmondásosak. Mindezekre tekintettel indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott jogerős határozatot helyezze hatályon kívül.

[6] A sértett (magánvádló) képviselője útján tett indítványában kifejtette, hogy a testi sértés vétsége nemcsak egyenes, hanem eshetőleges szándékkal is megvalósulhat. Álláspontja szerint egy nyilvánvalóan erőfölényben lévő férfi tudatának át kell fognia, hogy ha egy jóval gyengébb nőt a karjainál fogva rángat, nekilöki az autónak, ki akarja csavarni a kezéből a telefonját, azzal bántalmazza őt, sérüléseket okoz, vagy okozhat neki. A bíróság helyesen állapította meg a tényállást, és abból okszerű következtetéseket vont le. Mindezek alapján az ítélet hatályában fenntartását indítványozta.

[7] A terhelt a magánvádló képviselőjének indítványára tett észrevételében a korábban kifejtetteket fenntartotta.

III.

[8] A terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[9] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szembeni jogi – nem ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[10] A Be. 659. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó. A jogkövetkeztetések – így a bűnösség vagy a jogi minősítés megállapításának – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[11] Következetes az ítélkezési gyakorlat abban, hogy a felülvizsgálatban irányadó tényálláshoz tartoznak mindazon történeti tények, amelyeket az ítéletben megállapítottak, függetlenül attól, hogy ítéletszerkesztési hiba folytán nem a történeti tényállásban kerültek leírásra, hanem az indokolás más részében, így a bizonyítékok értékelése vagy a jogi indokolás körében (EBH 2013.B.2.).

[12] Ekként az irányadó tényálláshoz tartozó az elsőfokú ítélet [18] és [19] bekezdésében rögzített ténymegállapítás.

[13] A felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés].

[14] A Be. 649. § a) pont aa) alpontja alapján felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét. Ez valósul meg, ha a terhelt terhére rótt cselekmény nem bűncselekmény.

[15] Nem sértett azonban törvényt az eljáró bíróság, amikor a terhelt bűnösségét testi sértés vétségében [Btk. 164. § (1) bekezdés, (2) bekezdés] megállapította.

[16] A Btk. 164. § (1) bekezdése szerint, aki más testi épségét vagy egészségét sérti, testi sértést követ el.

[17] A (2) bekezdés kimondja, ha a testi sértéssel okozott sérülés vagy betegség nyolc napon belül gyógyul, az elkövető könnyű testi sértés vétsége miatt büntetendő.

[18] Az irányadó tényállás az előzményeket követően rögzíti, hogy

- a terhelt el akarta venni a sértettől a kezében tartott telefonját,
- emiatt dulakodás alakult ki a terhelt és a sértett között,
- ennek során a terhelt megpróbálta kivenni a sértett kezéből a telefont, őt megragadta a felkarján,
- a terhelt magatartása következtében a sértett mindkét kézfejen felületes hámsérülések, a felkarján nyomódások, a nyakán horzsolásos véraláfutások keletkeztek,
- a sértett sérülései a terhelt bántalmazása következtében jöttek létre,
- a sértett cselekménnyel összefüggésben keletkezett sérülései nyolc napon belül gyógyultak.

[19] Az indítvány elsődlegesen a megállapított tényekből való jogkövetkeztetés, a terhelti tudattartalomra vont jogkövetkeztetés helyességét vitatja.

[20] Felülvizsgálatban a felülbírálatnak egyaránt tárgya a tényállásszerűség és a bűnösség kérdése.

[21] A tényállásszerűség az úgynevezett tárgyi okozatosság, a bűnösség pedig az úgynevezett alanyi okozatosság. A kettő együtt adja ki, hogy az elkövető tehet arról, amit a terhére róttak, amivel vádolják, mert van olyan külvilágbeli magatartása (viselkedése), ami a büntetőtörvényi tényállás szerint elkövetői magatartás (mint szükséges ismerv a tárgyi oldalon); és mert tehet az ilyen magatartás tanúsításáról. Ez utóbbi az anyagi jogi bűnösség elengedhetetlen alapja, ami az alany tudati/gondolati világával függ össze (és mint ilyen, szükséges ismerv az alanyi oldalon). A bűncselekmény hiánya pedig ezek hiányát jelenti.

[22] A Btk. – bárminemű motivációtól, indítéktól és célzattól függetlenül – büntetni rendeli az erőszak kifejtését; még a jogos vagy jogosnak vélt igény erőszakkal érvényesítése is bűncselekmény (önbíráskodás).

[23] Erőszakot kifejtő cselekmény tényállásszerűsége ellenében pedig csak olyan körülmények zárhatják ki a társadalomra veszélyességet (jogellenességet), melyek folytán az adott magatartás társadalom számára hasznos, de legalább tűrt.

[24] E körbe tartozhat valamely alapjog gyakorlása, kiváltképp (és időtlenül) ilyen az élethez való jog.

[25] Ez azonban erőszakos magatartás csak akkor lehet, ha közvetlen jogtalan támadást, illetve annak közvetlen fenyegető veszélyét hárítja (jogos védelem), vagy közvetlen és másként el nem hárítható veszélyből ment (végszükség), vagy a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személy kerül elfogásra [Be. 127. § (3) bekezdés].

[26] Jelen esetben azonban a terhelt oldalán – nyilvánvalóan – egyikről sincs szó.

[27] A Btk. az erőszak fogalmát, mértékét nem (egyik bűncselekmény esetében sem) határozza meg. Az erőszak – értelemszerűen – fizikai erő kifejtésével történő ráhatást, támadást jelent.

[28] A Btk. 459. § (1) bekezdés 4. pontja szerinti törvényi értelmezés alapján erőszakos magatartásnak minősül a más személyre gyakorolt támadó jellegű fizikai ráhatás is, abban az esetben is, ha az nem alkalmas testi sérülés okozására.

[29] Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az úgynevezett alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény stb.) külvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége, és az elkövető ahhoz való akarati viszonyulása.

[30] Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, külvilágtól elzárt. Ezért az elkövetési magatartásról (eredményről) való, a tudatban előzetesen, illetve egyidejűleg meglévő képzet mindig csak valamely, külvilágban megjelenő, illetve fizikai mérhető tényből következtetéssel ragadható meg, és mint ilyen, ténykérdés. Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, és a bűnösségre vont következtetés jogi értékelés, ami jogkérdés.

[31] A tudati – és más tények – megállapításától el kell különíteni a megállapított tények jogi értékelését, ami a valónak már elfogadott fizikai és tudati tényeknek a jogi normával történő egybevetése, a törvény szövegének való megfeleltetése. Ennek eredménye pedig már jogi fogalmak formájában jelenik meg. A kettő közti kapcsolatot az teremti meg, hogy ha az irányadó tényállás valamelyik külvilágból megjelenő tényt és abból vont ténybeli következtetést egyaránt rögzíti, és utóbbi helyes, akkor a jogi értékelésnek, és ekként a törvényi tényállás adott eleme megállapításának alapja van.

[32] Az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti, hogy a sértett nyolc napon belül gyógyuló sérülései dulakodás során, a terhelt magatartása, bántalmazása következtében keletkeztek.

[33] A terhelt érvelése szerint mindez a telefon megszerzéséért folytatott „dulakodás velejárója”, gondatlan cselekmény, baleset.

[34] Ez az álláspont téves.

[35] A Btk. 7. §-a szerint szándékosan követi el a bűncselekményt, aki cselekményének következményeit kívánja vagy e következményekbe belenyugszik; míg a Btk. 8. §-a értelmében gondatlanságból követi el a bűncselekményt, aki előre látja cselekményének lehetséges következményeit, de könnyelműen bízik azok elmaradásában, vagy cselekménye lehetséges következményeit azért nem látja előre, mert a tőle elvárható figyelmet vagy körültekintést elmulasztja.

[36] A terhelt és a sértett közötti dulakodás, ennek során a sértett felkarjának megragadása akaratlagos cselekvés, a terhelt által a sértett kézfejen, felkarján, nyakán dulakodás közben okozott sérülések akaratlagos magatartás következményei, amelyek miatt fogalmilag nem lehet gondatlan a tevőlegesség.

[37] A tényállás szerinti ilyen magatartás eredményére (nyolc napon belül gyógyuló sérülések) kiható tudattartalom nem lehetett gondatlan, a terhelti magatartás pedig nem csupán erőszakos, hanem erőszak megállapítására alkalmas.

[38] Ehhez képest a gondatlanság fel sem merülhet.

[39] Ekként törvényes a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítása, és törvényes a cselekmény minősítése is.

[40] Az indítvány az irányadó tényállás megalapozottságát, a bíróság bizonyítékértékelő tevékenységét is vitatta, és a bizonyítási eljárás megismétlését szorgalmazta.

[41] A Be. 659. § (1) bekezdése alapján a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó. Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható.

[42] Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a – minősítéssel kapcsolatos vagy más büntető anyagi jogszabály sérelme nélkül – kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[43] Következésképpen a jogerős ítéleti tényállás támadása az eljáró bíróság mérlegelési tevékenységének kifogásolásán keresztül felülvizsgálati eljárásban eredményre nem vezethet.

[44] A Kúria a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti olyan további felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt.

[45] Ekként a Kúria a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályában fenntartotta.

IV.

[46] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 653. § (1) bekezdése értelmében a Be. 458. § (3) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[47] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2023. január 12.

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő

BÉ